

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 448/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp 7/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2010 doručená sťažnosť J. Š., t. č. vo výkone trestu Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva nebyť

odňatý zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp 7/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní o podmiennečnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 Pp 7/2010 sa písomným podaním zo 14. júna 2010 sťažovateľ domáhal, aby konanie v tejto jeho veci bolo odňaté okresnému súdu a prikázané na prerokovanie Okresnému súdu Trenčín. O posúdení predmetného návrhu okresný súd vyrozumel sťažovateľa prípisom z 18. júna 2010, v ktorom uviedol: „*Vášmu návrhu zo dňa 14. 06. 2010 ohľadom odňatia veci Okresnému súdu Levice a jeho následného prikázania na Okresný súd Trenčín nie je možné vyhovieť z dôvodu, že Okresný súd Trenčín postupoval pri posúdení Vašej trestnej veci v zmysle zákona, a to podľa § 417 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko odo dňa 08. 12. 2009 vykonávate trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž.*“

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Som toho názoru, že Okresný súd Levice postupoval vo veci mnou podaného návrhu o odňatí a prikázaní veci v príkrom rozpore so zákonom s následkom porušenia mojich základných práv špecifikovaných v petite tejto sťažnosti.

Nielen že bezdôvodne odmietol predmetný návrh v súlade s § 23 ods. 1, 3 Tr. por. predložiť nadriadenému súdu a teda zákonnému sudcovi, ale súd sa ani neobťažoval o návrhu riadne rozhodnúť rozhodnutím (uznesením) a presvedčivo odôvodniť svoje rozhodnutie a to bez ohľadu na to, či by bolo návrhu vyhovené alebo by bol zamietnutý.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Okresný súd Levice postupom v konaní o návrhu na odňatie a prikázanie veci vedenom pod sp. zn.: 2 Pp 7/2010 porušil sťažovateľove základné právo na prístup k súdnej ochrane, právo na súdnu ochranu, právo na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1, 4 Ústavy SR, právo na zákonného sudcu, resp. právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

2. *Okresnému súdu Levice sa zakazuje pokračovať v porušovaní vyššie označených práv a prikazuje sa mu predložiť návrh o odňatí a prikázaní veci nadriadenému súdu.*

3. *Upovedomenie (resp. vyzozumenie) Okresného súdu Levice sp. zn.: 2 Pp 7/2010 zo dňa 18. 06. 2010 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

4. *Okresný súd Levice je povinný uhradiť štátu trovy konania.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pp 7/2010, ktorý v súlade s § 23 Trestného poriadku nepostúpil jeho písomné podanie zo 14. júna 2010 na vybavenie nadriadenému súdu ani ho sám náležite nevybavil, došlo k porušeniu jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie

zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy.

Podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa, o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 23 ods. 3 Trestného poriadku odňatie a prikázanie veci nebráni vykonaniu nariadeného úkonu trestného konania, ak podľa súdu návrh neobsahuje dôležitý dôvod podľa odseku 1.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd...

Podľa § 417 ods. 1 Trestného poriadku na rozhodnutie podľa § 415 je príslušný súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva...

Podľa druhej vety § 417 ods. 3 Trestného poriadku proti ostatným rozhodnutiam podľa § 415 a § 416 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Podľa § 189 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesenie možno napadnúť pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

Vzhľadom na to, že trestným konaním je aj vykonávacie konanie upravené v štvrtej časti Trestného poriadku, aj v konaní o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa uplatňujú všetky do úvahy prichádzajúce základné zásady trestného konania, t. j. aj v tomto konaní sú procesné strany oprávnené navrhnúť, aby bola vec z dôležitých dôvodov odňatá príslušnému súdu a prikázaná (delegácia) na prejednanie a rozhodnutie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému súdu z dôležitých dôvodov (delegácia) je výnimkou z ústavného princípu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Dôležité dôvody v zmysle citovaného ustanovenia § 23 Trestného poriadku môžu byť dôvody, ktoré zabezpečujú nestranné a zákonné prerokovanie veci, náležité zistenie skutkového stavu potrebného na rozhodnutie, ako aj uplatnenie všetkých do úvahy prichádzajúcich základných zásad trestného konania. Pri dodržaní týchto zásad môže ísť aj o dôvody procesnej ekonómie v konkrétnej veci (obdobne napr. rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 101/2000).

Vzhľadom na uvedené je tak delegácia procesno-právnym inštitútom, ktorý musí mať iba výnimočnú povahu, a preto dôležité dôvody na delegáciu musia byť zreteľné, zrejmé a nepochybné a ich existencia musí byť jednoznačne preukázaná. Rozhodnutie najbližšie spoločne nadriadeného súdu o návrhu na delegáciu je tak iba rozhodnutím procesným v zmysle rozhodnutia o procesnom práve.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku explicitne vyplýva, že súdom oprávneným na prerokovanie a meritórne rozhodnutie o návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je súd, v obvode ktorého odsúdený vykonáva trest odňatia slobody, pričom tento súd meritórne rozhoduje uznesením, proti ktorému je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok a ktorú je možné odôvodniť aj existenciou väd v konaní, ktoré vydaniu tohto uznesenia predchádzalo a ktoré by mohli mať vplyv na správnosť niektorého z výrokov napadnutého uznesenia.

Inými slovami, ak teda súd rozhodujúci v prvom stupni o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody poruší zákonné ustanovenia upravujúce konanie, ktoré vydaniu meritórneho uznesenia predchádza tým, že napr. stranou vznesený návrh na odňatie a prikázanie veci inému súdu aj napriek splneniu zákonných predpokladov nepredloží najbližšie spoločne nadriadenému súdu na prerokovanie a rozhodnutie, strana trestného konania takýmto nezákonným postupom súdu dotknutá má právo domáhať sa nápravy podaním sťažnosti proti tomuto meritórnemu uzneseniu.

Aj v prípade, ak by súd prvého stupňa meritórne rozhodujúci o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bol toho názoru, že stranou vznesený návrh na odňatie a prikázanie veci inému súdu neobsahuje dôležitý dôvod a nie je prekážkou na vykonanie nariadeného úkonu trestného konania, návrh na delegáciu síce nepredkladá na rozhodnutie najbližšie spoločne nadriadenému súdu, avšak je povinný tento svoj postup náležite odôvodniť v meritórnom uznesení, proti ktorému, tak ako to už aj bolo uvedené, má dotknutá strana trestného konania takisto právo podať sťažnosť.

V danej veci sťažovateľ od 8. decembra 2009 vykonáva trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž., pričom s prihliadnutím na už citované ustanovenia Trestného poriadku miestne príslušným na konanie vo veci jeho podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je okresný súd.

Podľa zistenia ústavného súdu vo veci podmiennečného prepustenia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody okresný súd meritórne rozhodol na verejnom zasadnutí 30. júla 2010, a to tak, že uznesením návrh na podmiennečné prepustenie sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody zamietol, pričom odsúdený sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorá bola okresným súdom 6. septembra 2010 postúpená na vybavenie nadriadenému súdu.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode porušenie, ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobode oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa zisťoval, či ochranu toho práva, porušenie ktorého sťažovateľ namieta, t. j. základného práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, k porušeniu ktorých malo dôjsť v dôsledku sťažovateľom tvrdeného nesprávneho postupu okresného súdu pri vybavovaní jeho podania zo 14. júna 2010, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade nespokojnosti sťažovateľa so spôsobom, akým okresný súd vybavil jeho podanie zo 14. júna 2010, ktorým sa domáhal delegácie jeho veci o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody na iný súd, sťažovateľ mal právo domáhať sa odstránenia tejto vady konania, ktorá mohla spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku meritórného uznesenia, a to podaním sťažnosti proti meritórnemu uzneseniu, ktorým okresný súd rozhodol vo veci jeho podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

Vychádzajúc implicitne z obsahu prípisu okresného súdu sp. zn. 2 Pp 7/2010 z 18. júna 2010 označeného ako „*Vyrozumienie*“ možno uzavrieť, že dôvodom, pre ktorý okresný súd nepredložil návrh sťažovateľa na odňatie a prikázanie veci najbližšie spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie, bolo to, že okresný súd považoval delegáciu v rámci vykonávacieho konania za neprípustnú. Sťažovateľovi je však aj v tomto prípade daná možnosť domáhať sa nápravy procesných väd podaním sťažnosti proti meritórnemu rozhodnutiu vo veci jeho podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa mohol domôcť ochrany ním namietaného porušenia práv aj v konaní pred všeobecnými súdmi, a to v rámci konania o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody prostredníctvom využitia sťažnosti ako riadneho opravné prostriedku, ktorý je sťažovateľ oprávnený podať proti prvostupňovému meritórnemu uzneseniu okresného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec ústavný súd dodáva, že podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmienenečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Vychádzajúc z už citovaného zákonného ustanovenia, ak sa sťažovateľ cíti byť dotknutý vadami konania o jeho podmienenečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré predchádzalo vydaniu meritórneho uznesenia, má možnosť po využití sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku iniciovať formou podnetu u ministra spravodlivosti podanie dovolania proti právoplatnému meritórnemu uzneseniu.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zakázaní okresnému súdu pokračovať v porušovaní základných práv a o prikázaní predložiť návrh na odňatie a prikázanie veci nadriadenému súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní náhrady trov konania je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

Ústavný súd tiež podotýka, že z dôvodu odmietnutia sťažnosti sťažovateľa ako celku, bolo bez právneho významu rozhodovať o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2010